

N:o 30.

Af herr **K. Karlsson** i Mo, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande ändring i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster, i syfte att de konsistoriella pastoraten må blifva likställda med de regala i afseende å kallande af fjärde profpredikant.*

Lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883 stadgar, att församling på frågodag för beredande af val till kyrkoherdetjänst äger, om hon det önskar, begära, att uppgifven prästman skall såsom fjärde profpredikant på förslaget uppföras. Är fråga härom lagenligt väckt, skall genom öppen omröstning församlingens önskan utrönas. Därvid får endast den, som själf är tillstädes och äger behörighet att i frågan talan föra, i omröstningen deltaga. Hvar röstandes mening skall för en röst räknas.

I fråga om regala gäll erfordras blott, att mer än hälften af de i omröstningen deltagande, men rörande konstitoriell kyrkoherdetjänst kräves, att mer än hälften af hela antalet af de i den justerade val-längden uppförda röstberättigade förenat sig att till fjärde profpredikant begära samma prästman.

Regala och konsistoriella gäll äro således likställda i fråga om rätt att kalla fjärde profpredikant, men gäller det att begagna denna rätt, blir skillnaden mycket stor, ity att många af de sistnämnda icke kunna tillgodogöra sig den förmån, som lagen uppenbarligen velat tillförsäkra dem. Detta beror på den högst olika kvalificerade röst-öfvervikten.

Såsom förhållandena gestalta sig på flera ställen i vårt land, särskildt i de båda norrländska stiftet, är det hart när omöjligt att få en fjärde profpredikant uppförd på förslag.

Församlingarna äro nämligen mestadels mycket vidsträckta och folkrika, och pastoraten bestå oftast af flera socknar; i en eller flera af annexförsamlingarna finnes komminister eller kapellpredikant boende, hvilken på uppdrag sköter församlingens pastoralvård. Då numera predikopref för komministers- och kapellpredikantstjänst ofta afläggas i annexförsamlingens kyrka och annexförsamlingen ensam får välja sin präst, så kommer sådan församling att i sitt förhållande till moderförsamlingen känna sig isolerad eller själfständig och litet eller intet bryr sig om val af kyrkoherde. Under sådana förhållanden blir det praktiskt omöjligt att i konsistoriellt gäll få erforderlig röstöfvervikt för kallande af fjärde profpredikant i Norrland.

Och dock torde det vara just i Norrland, som den ifrågavarande rätten borde komma till användning, ty där gör sig ofta behovet däraf gällande på ett helt annat sätt än i sydligare belägna stift med i regel kortare afstånd, bättre kommunikationer samt i följd däraf mera lättskötta pastorat. Under det att fjärde profpredikant ofta kallas och utnämnes i de sydligare stiftet, inträffar sådant nästan aldrig i de båda norrländska, om än önskvärdheten och behovet däraf äro aldrig så tydliga. Ibland göras försök, men frågan får förfalla, emedan erforderlig röstöfvervikt ej kan hopbringas; oftast afstår man dock ifrån försöket, emedan man inser omöjligheten att lyckas.

På kyrkoherdarne i Norrlands större pastorat ställas stora kraf, så stora, att icke hvarje prästman kan fylla dem, hur god än viljan må vara. Det händer därför och måste helt naturligt hända, att otillfredsställande förslag upprättas. Domkapitlen äro bundna af de prästerliga befodringslagarne, och församlingarna af den erforderliga stora röstöfvervikten.

Den fördel, som berörda lag velat tillförsäkra samtliga pastorat med rätt att välja kyrkoherde, blir sålunda för de konsistoriella gällan, särskildt i Norrland, en fördel på papperet utan praktisk betydelse, under det att den förmån, som bereds de regala pastoraten, måste betraktas som ett särskildt privilegium, hvarigenom dessa gäll komma att intaga en undantagsställning, för hvilken tillräckliga skäl näppeligen kunna anföras.

Har man velat bereda församlingarna en fördel, så är det svårt att förstå, hvarför man på samma gång gjort den så svåråtkomlig, att många af dem faktiskt beröfvas möjligheten att begagna sig däraf.

Man behöfver väl icke befara, att de konsistoriella gällan skola vara utsatta för frestelsen att missbruka rätten i fråga mer än de regala; de veta ju, att, om de begagna sig af kallelserätten, de afhända

sig beslutanderätten och bli därigenom, liksom de regala, beroende af Kungl. Maj:ts på sakliga skäl grundade beslut.

Skall rätten att kalla fjärde profpredikant bli praktiskt användbar i de konsistoriella församlingarna särskildt i de norrländska stiftet, så erfordras en lagförändring i den riktning, att den nu föreskrifna röstöfvervikten nedbringas; enklast torde vara, att de bestämmelser, som nu gälla regala pastorat, blifva gällande äfven för de konsistoriella.

På grund af hvad jag här haft äran anföra, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t täcktes anhålla, det Kungl. Maj:t måtte föreslå sådan ändring i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883, att, med afseende å kallande af fjärde profpredikant, de konsistoriella pastoraten blifva likställda med de regala.

Stockholm den 24 januari 1905.

Karl Karlsson.